

מראי מקומות- זבחים קי"א

- (א) בקרבו נסכים במדבר פליגי- פרש"י, דתרוייהו ס"ל דיש שיעור למים, ות"ק סבר דחייב בחוץ, משום דקסבר דקרבו נסכים כל מ' שנה במדבר, ומה שנאמר ביאת הארץ בדין נסכים היינו לרבות במות יחיד, ובבמת יחיד אין דין כלי שרת, וא"כ אפי' אם הביא נסכים בבהמ"ק בלא כלי שרת, אם עלו לא ירדו, וממילא נתחייב עליהם בחוץ. ותמה הקרן אורה, איך נתחייב בזה בחוץ, בשלמא בשעת היתר הבמות, הא נתקדש הנסכים בקדושת פה גרידא. אבל בשעת איסור הבמות, הא אין להם אלא קדושת בדק הבית עד שיקדשם בכלי שרת, וא"כ איך שייך שיתחייב על ידם בחוץ. וע' בשפת אמת, דג"כ עמד בזה, וצידד דאולי מיירי דבאמת כבר נתקדש בכלי בפנים, ואח"כ הוציאו לחוץ ונסכו שם שלא בכלי, ובזה שפיר תלינן, דאם מנסכין בבמה קטנה, א"כ אין צריך כלי לניסוך (או עכ"פ אם עלו לא ירדו), ואם אין מנסכין בבמה קטנה, א"כ ניסוך בלא כלי אינו כלום, והניח בצ"ע. וע"ע בחי' הגרי"ז על הרמב"ם (במכתבים, עמ' 162), שג"כ הק' קו' הקר"א, והוכיח מזה, דלעולם גם בבמה קטנה אין להם אלא קדושת פה, וקדושת פה היינו קדושת דמים, אלא דס"ל דלא בעינן טפי מזה כדי לנסך הנסכים. וא"כ, שפיר שייך להתחייב בזה בחוץ, כיון דבקדושה זו בלבד יכול לנסכו, דאין צריך בזה קדושת הגוף, בין בשעת הבמות ובין בשעת איסור הבמות. וע"ע במקדש דוד (ד', א') שהק' כע"ז, דכיון דאין להם קדושה בכלי, ממילא אינם ראוי למזבח ואיך נתחייב עליהם בחוץ, וכ' לצדד דאולי כל הדין דצריך שיהי' לו קדושת כלי כדי שיהי' נחשב ראוי למזבח, הוא רק היכא דצריך לברר חלק גבוה מחלק ההדיוט, דאז החלק גבוה אינו נחשב מבורר עד שנתקדש בכלי, אבל בנסכים לא שייך זה, דהכל לגבוה, וע"ש עוד מש"כ בזה.
- (ב) בירוצי מדות איכא בינייהו- פרש"י, מה שצף על שפת הכלי, רבנן סברי בירוצי מדות של לח נתקדשו, ור"א סבר לא נתקדשו, ותוך כלי בעינן. ובביאור הציור, ע' בחזון איש (מנחות סי' כ"ז, ז') שכ' דמיירי שאסף שלשה לוגין יין מן הבירוצין, והקריבן בחוץ. והוסיף החזו"א דאף דדין בירוצין הוא להיות בקיץ המזבח, מ"מ הא אין להם אלא קדושת דמים, ולכן אינו חייב על הקרבתן בחוץ.
- (ג) כשהוא אומר אל ארץ מושבותיכם, הרי בבמה הנוהגת בכל מושבות הכתוב מדבר- הק' הפנים מאירות, א"כ, מהכ"ת דס"ל לר"ע דקרבו נסכים במדבר, י"ל דלעולם לא קרבו נסכים במדבר, ומה דס"ל דמביאין נסכים בבמה קטנה, היינו משום דכתי' מושבותיכם, דמשמע בכל מושבות הכתוב מדבר. וע' בשפת אמת דכ' לבאר דכוונת הגמ' הוא לומר דר' ישמעאל ודאי ס"ל דלא קרבו ישראל נסכים במדבר, ויתכן דר"ע ס"ל דבאמת קרבו נסכים במדבר, אולם אפי' אם לא קרבו במדבר, מ"מ צריכים לקרב בבמות קטנות משום דכתי' אל ארץ מושבותיכם, וא"כ לא מתחיל קו' הפנ"מ.
- (ד) שחיטת בהמה בלילה איכא בינייהו... שוחט בחוץ בלילה והעלה בחוץ חייב- ע' בקהלות יעקב (מ"ג) שהביא מש"כ הראב"ד (מע"ה ק"י ח, י"ז) דמה דאמרי' דשוחט בחוץ בלילה והעלה בחוץ חייב, היינו דוקא היכא דהעלהו ביום, אבל אם ההעלאה היתה ג"כ בלילה פטור. וביאר הקה"י שיש חילוק יסודי בין איסור שחיטה בחוץ ובין איסור העלאה לחוץ (וכבר הבאנו חילוק זה במקו"א מהגרי"ז), דעל שחיטה חייב אע"פ שאינה עבודה כעין פנים, דהא השוחט בחוץ חייב אע"פ דאי"ז כענין עבודתו בפנים. ומוכח מזה דהתורה מחייבו מיתה על העצם מעשה שחיטה בחוץ,

בגוונא חדא הוא, ודברי רש"י סותרים אהדדי, וצ"ע.

(ו) **קבלה בכלי חול איכא בינייהו- כ' החזון איש** (י"ט, ד') דלכאוי' קבלה בכלי חול היינו כמו נשפך הדם, וכמו שכ' רש"י, ולמה נקט קבל בכלי חול ולא אמר דנשפך הדם. וביאר בדוקא נקט כן, דאילו הי' נשפך הדם ולא הי' שם שום זריקה, אז גם לא יהי' חייב על העלאת חוץ, וא"כ בדוקא נקט דהי' קבלה בכלי חול, דבלא"ה לא יהי' חייב על העלאת חוץ.

(ז) **דתני אבוה דשמואל בר ר' יצחק... מלק בחוץ והעלה בחוץ פטור ור"ש מחייב- כ' השפת אמת** דאפשר דר"ש דמחייב העלאה חייב גם על מליקה בחוץ, ולכן יכול לחייב גם על העלאה.

ולא משום דהוי כעין עבודת פנים. ומשום"ה י"ל דג"כ חייבו התורה היכא דשוחטו בחוץ בלילה, אע"פ דלילה אינה זמן עבודה בכלל. אבל איסור העלאה בחוץ, נראה דעיקר האיסור הוא במה שעושה עבודת קדשים בחוץ, והא קיי"ל כחכמים דאינו חייב אא"כ העלהו לראש המזבח, ולא סגי בהא דהעלהו לסלע, והוא כפשוטו משום דצריך להיות כעין עבודת פנים. אבל שוב הביא לתמוה על הראב"ד, וכן הק' האור שמח, דמהו בכלל החסרון במה שהעלהו בלילה, הלא גם בפנים כשר להקטיר אברים בלילה, וא"כ אין שום חסרון במה שהעלהו בלילה. וביאר הקה"י (ע"פ האו"ש, ע"ש) ד"העלה" דכאן היינו זריקה, וס"ל להראב"ד דאם זורקו בלילה, א"כ יש פסול אחר בהעלאה מלבד הא דהי' נשחט בלילה, וא"כ בכה"ג אינו יכול להתחייב משום העלאת חוץ. ורק היכא דהעלאת חוץ היתה ביום, אז יכולין לחייב משום העלאת חוץ.

(ה) **שחט בחוץ בלילה והעלה בחוץ חייב- פרש"י** דבשחיטת חוץ לא שנא לילה מיום, דהא ראוי הוא לבוא אל פתח אהל מועד למחר, ובהעלאתו נמי חייב. והק' תוס', למה חייב, מ"ש מהא דשלמים ששחטן קודם פתיחת דלתות ההיכל דפטור. ותי' דלילה חייב משום דלילה אין מחוסר זמן, אבל בשלמים ששחט קודם שפתחו דלתות ההיכל מחוסר מעשה. וע' בלקוטי הלכות (זבח תודה ד"ה וכן) שכ' לפרש דעת רש"י, דס"ל דהשחיטה גופא אינה מקולקלת במה שנעשה בלילה, שהרי אינה עבודה להצריך כהונה ובגדי שרת וטהרה, דאפי' טמא מותר לשוחטה, וא"כ ה"ה דיכול לשוחטה בלילה. ומה דכתי' ביום זבחכם, היינו משום דשאר העבודות צריכין להיות ביום, כמו קבלה וזריקה. ולפי זה, מש"כ רש"י מתחלה דאם שוחט בהמה בלילה והעלה בחוץ פטור דאינה מתקבלת בפנים, ע"כ מיירי היכי דשחטה זמן הרבה קודם עה"ש, ועשה אז ג"כ קבלת הדם. אבל בפשטות משמע דהכל